

Spor Bilimleri Bölümlerine Merkezi Yerleştirme ile Kayıt Olan Üniversite Öğrencilerinin Spora İlişkin Tutumları

Neşe AKPINAR KOCAKULAK^{1†}, Nurgül ÖZDEMİR¹

¹İzmir Demokrasi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Spor Bilimleri Bölümü, İzmir.

Araştırma Makalesi

Gönderi Tarihi: 26/07/2022

Kabul Tarihi: 13/04/2023

Online Yayın Tarihi: 30/06/2023

Öz

Bu çalışmada merkezi yerleştirme yoluyla Egzersiz ve Spor Bilimleri Bölümüne yerleşmiş ve bölüm müfredatında uygulamalı eğitim alan öğrencilerin spora karşı tutumlarının incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma Egzersiz ve Spor Bilimleri Bölümü öğrencilerinin spora ilişkin tutum düzeylerini betimlemesi bakımından, nicel veri toplama tekniğinin kullanıldığı tarama modelinde betimsel bir çalışmadır. Çalışma İzmir Demokrasi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Egzersiz ve Spor Bilimleri Bölümünde öğrenim görmekte olan 147 öğrenciyi kapsamaktadır. Araştırmada katılımcıların spora ilişkin tutum düzeylerini belirlemek için Şentürk (2015) tarafından geliştirilen Spora Yönelik Tutum Ölçeği kullanılmıştır. Ölçek, 5'li likert tipinde spora ilgi duyma, sporla yaşama, aktif spor yapma olmak üzere üç alt boyuttan oluşmuştur. Ölçeğin Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı $r=.97$ olarak bulunmuştur. Araştırmada ayrıca kişisel bilgilerin toplanmasında araştırmacılar tarafından düzenlenen kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Araştırma verileri SPSS 26.00 paket programında analiz edilmiştir. Verilerin analizinde betimleyici istatistikler (frekans, yüzde, aritmetik ortalama, standart sapma) bağımsız gruplarda t-testi, tek yönlü varyans analizi testi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda Egzersiz ve Spor Bilimleri Bölümü öğrencilerinin spora ilişkin tutumlarının orta düzeyde olduğu; tutumların cinsiyete, barınma durumuna, ekonomik duruma göre farklı olmadığı ve lisanslı spor yapma durumuna, sınıf değişkenine göre ise spora yönelik tutumlar arasında fark bulunduğu görülmüştür. Sonuç olarak, tercihle Egzersiz ve Spor Bilimleri Bölümüne yerleştirilen öğrencilerin spora yönelik tutumlarının olumlu olduğu, bu olumlu tutumun meslek olarak yönelimden kaynaklanabileceğini düşündürmektedir.

Anahtar kelimeler: Spor, Tutum, Egzersiz ve spor bilimleri bölümü

Attitudes of University Students Enrolled in Sports Sciences Departments with Central Placement Towards Sports

Abstract

In this study, it was aimed to examine the attitudes of students who were placed in the Department of Exercise and Sports Sciences through central placement and who received practical training in the department's curriculum towards sports. The research is a descriptive study in the survey model in which quantitative data collection technique is used in terms of describing the attitude levels of the students of the Department of Exercise and Sport Sciences towards sports. The study includes 147 students studying at İzmir Democracy University, Faculty of Health Sciences, Department of Exercise and Sports Sciences. In the study, the Attitude towards Sports Scale developed by Şentürk (2015) was used to determine the attitude levels of the participants towards sports. The 5-point Likert-type scale consists of three sub-dimensions: Interest in sports, living with sports, and active doing sports. The Cronbach Alpha reliability coefficient of the scale was found to be $r=.97$. In addition, a personal information form prepared by the researchers was used to collect personal information in the study. Research data were analyzed in SPSS 26.00 package program. In the analysis of the data, descriptive statistics (frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation), t-test on independent groups, one-way analysis of variance test were used. attitudes do not differ according to gender, housing status and economic status; according to and licensed sports and the class variable, there was a difference between the attitudes towards sports. As a result, the attitudes of the students who were placed in the Exercise and Sport Sciences Department were positive, suggesting that this positive attitude may be due to their orientation as a profession.

Keywords: Sport, Attitude, Department of exercise and sport sciences

† Sorumlu Yazar: Neşe Akpınar Kocakulak, E-posta: nese.kocakulak@idu.edu.tr

GİRİŞ

Egzersiz ve fiziksel aktivite katılımının olumlu sonuçları, kapsamlı ampirik araştırmalar yoluyla iyi bir şekilde belgelenmiştir (Burke ve ark., 2006). Bireylerin fiziksel aktivitede bulunma nedenleri de iyi bir şekilde ortaya konmaktadır. Bunlar bireyin kendisinin belirlediği gelişme arzusu, yeterli olma isteği, öğrenme ihtiyacı gibi güdeleri (Ntoumanis, 2012), sağlık ile ilgili güdeleri ve fiziksel görünüşü içine alan güdeleri olarak sınıflandırılmaktadır (Courneya ve Hellsten, 1998). Bireyin davranışlarını, duygularını, ortama katılma veya katılmama sebeplerinin spor ortamlarında açıklanmasını kolaylaştırmak için farklı kavramlar kullanılmaya başlanmıştır. Günümüzde, motivasyon, başarı hedefi, güdülenme, tutku gibi sporcuların egzersiz ortamındaki davranışlarının açıklanmasında kullanılan kavramlar ile birlikte spora karşı tutumda kullanılmaya başlanmıştır (Vallerand ve ark., 2003). Spor çok farklı şekillerde ele alınmakta ve tanımlanmaktadır. Eğlenmek, dinlenmek, performansını geliştirmek amacıyla, oyun, yarışma ya da kendini iyi hissetmek için yapılan, her türlü motorsal özellikleri kapsayan bir olgudur. Bireyde yalnızca bedensel ve motor becerileri geliştirme aracı olarak değil, aynı zamanda bir oyun olarak da değerlendirdiğimizde, rekreatif bir boş zaman etkinliği olarak bireyin sosyalleşme becerilerini geliştirmesi konusundaki faydaları çok daha iyi anlaşılmalıya başlanmıştır. Spor, özellikle yeni bir hayata başlayan üniversite öğrencileri için çevreye uyum sağlamada, yeni arkadaşlıklar kurulmasında ve yeni sosyal çevre oluşturulmasında oldukça etkilidir. Bireyi psikolojik olarak iyi hissettiren faktörlerden en önemlisi spor aktiviteleridir. Bireye eğlenerek sosyalleşebileceği ortamlar sunarak bu özelliği ile kişilere paylaşarak, daha mutlu olabilecekleri koşulları oluşturmaktadır. Ayrıca düzenli spor yapan bireylerin daha mutlu olduklarını ve daha iyi psikolojik zihinsel esnekliğe sahip oldukları vurgulanmaktadır (Judge, 2018). Sistemli ve bilinçli spor yapan birey başarılı, mutlu, sağlıklı bir yaşam sürer ki bu yüksek moral değerleri sağlamada oldukça etkilidir (Kocak, 2014). Sporla gelen fiziksel ve psikolojik sağlık, serbest zaman etkinliklerinin, yaşamın bir parçası olduğu günümüzün gelişmiş toplumlarının tanımladığı, yaşam biçiminin önemli bir parçasıdır. Bu etki ancak spora yönelik olumlu tutumların sağlanması ile gerçekleşebilecek niteliktedir. Tutumlar doğuştan aktarılmayan, kişiliğin bir parçası ve öğrenilmiş davranış kalıplarıdır. Bununla birlikte, bir tutumun, kişiler arasındaki genetik kompozisyon ve çevre etkileşiminin bir ürünü olduğuna inanılmaktadır. Tutumlar genellikle inanca dayalı duygusal cevaplara dayanmakta, bazen kısa süreli olmasına rağmen kalıcı ve ömür boyu sürebilmektedir. Başka bir deyişle, tutum inançlar ve duygular aracılığıyla ortaya çıkan bir tavır olarak da ifade edilebilmektedir (Latchanna ve Dagnev, 2009). Günümüzde beden eğitimi ve spor, yüksek bir gelişme düzeyini içine alan toplumların eğitimiyle ilişkilendirilmektedir. Bilim, zihinsel ve fiziksel eğitimi bir bütün olarak değerlendirmektedir (Rikard ve Banville, 2016). Bilimin sporda kullanımı, son yıllarda katlanarak artmaktadır. Çünkü spor biliminden öğrendiklerimiz, sadece sporun kendisinde değil, sağlık ve diğer hayati sektörlerde de önemli gelişmelere yol açmaktadır. Spor bilimleri bir dizi bilimsel alanı kapsamaktadır. Bu nedenle, insan aktivitesi ve sağlığı üzerine çalışmalar yapmak üzere farklı uzmanlık alanlarından araştırmacıları bir araya getirmektedir.

Fiziksel aktivite ve spora katılan üniversite öğrencileri bedensel ve ruhsal iyilik halinin yanısıra gençlere, otokontrol, fair-play, iletişim, liderlik, toplumsallaşma ve takım çalışması gibi becerileri geliştirmesi bakımından önemli bir çerçeve oluşturmaktadır (Chung ve Phillips,

2002). Dünyada ve ülkemizde spor bilimleri fakülteleri, yüksekokullar ve bölümleri çeşitli kurum ve kuruluşlara sporda ihtiyacını hissettiğimiz bilgi ve beceriye ulaşabilen, onu başkalarına ulaştırabilen, güncelleyebilen; günümüz dünyasının yaşam koşullarına uygun müfredatla evrensel değerleri benimsemiş, toplumda kaliteli spor hizmetini ortaya koyabilecek bilgi ve beceriye haiz spor yöneticisi, eğitmen, antrenör yetiştirmeye odaklanmaktadır. Egzersiz ve spor bilimleri ağırlıkta yetenek seçimiyle öğrenci kabul etmektedir. Yetenek testi, kişinin belirli bir işte veya kariyerde başarılı olmasına yardımcı olabilecek mesleki alanlardaki güçlü ve zayıf yönlerini belirlemeye yardımcı olmaktadır (Koopmann ve ark., 2020). Aynı zamanda, öğrencilerin daha etkili bir şekilde öğrenmelerine ve hedeflerine ulaşmalarına yardımcı olabilmektedir (Johnston ve ark., 2018). Fakat son yıllarda merkezi yerleştirme ile tercihte bulunan öğrenciler çeşitli üniversitelerin Rekreasyon, Spor Yöneticiliği, egzersiz ve spor bilimleri bölümlerinde öğrenim görmektedir. Bu yönüyle özellikle spor bilimlerinde eğitim alan gençlerin spora yönelik tutumlarının araştırılmasını içine alan konular her zaman güncelliğini korumaktadır.

Bu çalışmada, müfredat programlarının büyük çoğunluğu uygulama derslerinden oluşan ve yetenek seçimi sınavı yoluyla değil de merkezi yerleştirme yoluyla Egzersiz ve Spor Bilimleri bölümüne yerleştirilen ve bölümde eğitim alan kişilerin spora karşı tutumlarının incelenmesi amaçlanmıştır.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Araştırma Egzersiz ve Spor Bilimleri Bölümü öğrencilerinin spora ilişkin tutum düzeylerini betimlemesi bakımından, nicel veri toplama tekniğinin kullanıldığı tarama modelinde betimsel bir çalışmadır. Tarama modelleri geçmiş ya da günümüz koşullarında olan bir durumun koşulları değiştirilmeden ortaya konulmasına çalışan bir araştırma yaklaşımı olarak ifade edilebilir (Karasar, 2008).

Evren ve Örneklem

Çalışma İzmir Demokrasi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Egzersiz ve Spor Bilimleri Bölümünde öğrenimine devam eden 211 öğrenciyi kapsamaktadır. Çalışmanın örneklem seçiminde kolayda ulaşılabilir örneklem seçimi tercih edilmiştir. Çalışmanın örneklemi hesaplanırken (evreni bilinen örneklem olduğu için);

$n = (Nt2.p.q)/(d2.(N-1)+t2.p.q)$ formülü kullanılmıştır (Sümbüloğlu ve Sümbüloğlu, 2000).

Yapılan bu hesaplamada araştırmanın örneklemi;

$n=(211.1,97.50.50)/(52.(211-1)+1,97.50.50)=65,58$ olarak bulunmuştur. Ancak çalışmada 147 gönüllü öğrenciye ulaşılmıştır.

Araştırma Yayın Etiği

İzmir Demokrasi Üniversitesi, Sosyal ve Beşerî Bilimler Bilimsel Araştırmaları ve Yayın Etik Kurulu'nun 13/12/2021 Tarih ve 2021/12-18 sayılı kararı ile çalışma onayı alınmıştır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada katılımcıların spora ilişkin tutum düzeylerini belirlemek için Şentürk (2015) tarafından geliştirilen Spora Yönelik Tutum Ölçeği kullanılmıştır. 5'li likert tipindeki ölçek spora ilgi duyma, sporla yaşama, aktif spor yapma olmak üzere üç alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğin değerlendirilmesi 25-125 puan aralığındadır ve yüksek puanlar spora yönelik olumlu tutumları tanımlamaktadır. Ölçeğin Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı r.97 olarak bulunmuştur. Araştırmada ayrıca kişisel bilgilerin toplanmasında araştırmacılar tarafından düzenlenen kişisel bilgi formu kullanılmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırma verileri SPSS 26.00 paket programında analiz edilmiştir. Verilerin analizinde betimleyici istatistikler (frekans, yüzde, aritmetik ortalama, standart sapma) bağımsız gruplarda t-testi, tek yönlü varyans analizi ve post-hoc analizi istatistiksel teknikleri kullanılmıştır. Anlamlılık düzeyi $p < .05$ olarak alınmıştır.

BULGULAR

Araştırmada egzersiz ve spor bilimleri bölümü öğrencilerinin spora ilişkin tutum düzeyleri cinsiyet değişkenine göre t-testi ile analiz edilmiş, analiz sonuçları Tablo 1 de verilmiştir.

Tablo 1. Egzersiz ve spor bilimleri bölümü öğrencilerinin spora ilişkin tutum düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre t-testi sonuçları

Ölçek Alt Boyut	Cinsiyet	N	\bar{X}	SS	t	p
Spora ilgi duyma	Kadın	87	4.02	.55	.64	.09
	Erkek	60	4.06	.54		
Sporla yaşama	Kadın	87	3.87	.65	.01	.98
	Erkek	60	3.87	.51		
Aktif spor yapma	Kadın	87	3.93	.65	.54	.58
	Erkek	60	3.99	.67		

Tablo 1 incelendiğinde egzersiz ve spor bilimleri bölümü öğrencilerinin spora ilişkin tutum düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre farklı olmadığı görülmektedir. Nitekim kadın ve erkek öğrencilerinin spora ilişkin tutum ortalamalarının birbirine çok yakın olduğu gözlenmiştir. Araştırmada egzersiz ve spor bilimleri bölümü öğrencilerinin spora ilişkin tutum düzeyleri sınıf değişkenine göre tek yönlü Anova ile analiz edilmiş, analiz sonuçları Tablo 2 de verilmiştir.

Tablo 2. Egzersiz ve spor bilimleri bölümü öğrencilerinin spora ilişkin tutum düzeylerinin sınıf değişkenine göre Anova analizi sonuçları

Ölçek Alt Boyut	Sınıf Düzeyi	N	\bar{X}	SS	F	p	Scheffe (Fark Grupları)
Spora ilgi duyma	1.sınıf	37	4,15	.65	2.51	.06	-
	2.sınıf	33	4,17	.46			
	3.sınıf	45	3,89	.51			
	4.sınıf	32	3,98	.48			
Sporla yaşama	1.sınıf	37	4,09	.54	3.34	.02	1.sınıflar- 3.sınıflar Sig .43
	2.sınıf	33	3,91	.61			
	3.sınıf	45	3.68	.64			
	4.sınıf	32	3.86	.49			
Aktif spor yapma	1.sınıf	37	4.12	.67	2.87	.03	1.sınıflar- 3.sınıflar Sig. 12
	2.sınıf	33	4.09	.63			
	3.sınıf	45	3.75	.64			
	4.sınıf	32	3.89	.64			

Tablo 2 incelendiğinde egzersiz ve spor bilimleri bölümü öğrencilerinin spora ilişkin tutumlarının sınıf düzeyi değişkenine göre ölçeğin sporla yaşama ve aktif spor yapma alt boyutlarında farklı olduğu görülmektedir. Farkın hangi gruplar arasında belirlemek için yapılan Scheffe analizi sonucunda farkın 1. ve 3. sınıflar arasında olduğu tespit edilmiştir. Araştırmada egzersiz ve spor bilimleri bölümü öğrencilerinin spora ilişkin tutum düzeyleri ekonomik durum değişkenine göre tek yönlü Anova ile analiz edilmiş, analiz sonuçları Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. Egzersiz ve spor bilimleri bölümü öğrencilerinin spora ilişkin tutum düzeylerinin ekonomik durum değişkenine göre Anova analizi sonuçları

Ölçek Alt Boyut	Ekonomik Durum	N	\bar{X}	SS	F	p
Spora ilgi duyma	İyi	35	4.13	.52	.82	.43
	Orta	73	4.02	.58		
	Kötü	39	3.97	.48		
Sporla yaşama	İyi	35	3.97	.48	.54	.58
	Orta	73	3.84	.62		
	Kötü	39	3.85	.65		
Aktif spor yapma	İyi	35	4.07	.64	.77	.46
	Orta	73	3.92	.68		
	Kötü	39	3.90	.63		

Tablo 3 incelendiğinde egzersiz ve spor bilimleri bölümü öğrencilerinin spora ilişkin tutum düzeylerinin ekonomik durum değişkenine göre farklı olmadığı görülmektedir. Araştırmada egzersiz ve spor bilimleri bölümü öğrencilerinin spora tutkunluk düzeyleri spor yapma durumu değişkenine göre tek yönlü Anova ile analiz edilmiş, analiz sonuçları Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Egzersiz ve spor bilimleri bölümü öğrencilerinin spora ilişkin tutumlarının spor yapma durumu değişkenine göre Anova analizi sonuçları

Ölçek Alt Boyut	Spor Yapma Durumu	N	\bar{X}	SS	F	P	Scheffe (Fark Grupları)
Spora ilgi duyma	Lisanslı Spor Yapan	39	4.15	.52	3.21	.04	Spor yapmayanlarla ~ Lisanslı ve rekreatif amaçlı spor yapanlar Sig.20
	Rekreatif Amaçlı Spor Yapan	54	4.10	.53			
	Spor Yapmayan	54	3.89	.55			
Sporla yaşama	Lisanslı Spor Yapan	39	4.06	.56	7.66	.00	Spor yapmayanlarla ~ Lisanslı ve rekreatif amaçlı spor yapanlar Sig.61
	Rekreatif Amaçlı Spor Yapan	54	3.98	.51			
	Spor Yapmayan	54	3.63	.51			
Aktif spor yapma	Lisanslı Spor Yapan	39	4.12	.64	5.02	.00	Spor yapmayanlarla ~ Lisanslı ve rekreatif amaçlı spor yapanlar Sig.17
	Rekreatif Amaçlı Spor Yapan	54	4.05	.59			
	Spor Yapmayan	54	3.73	.68			

Tablo 4 incelendiğinde egzersiz ve spor bilimleri bölümü öğrencilerinin spora ilişkin tutum düzeylerinin spor yapma durumu değişkenine göre ölçeğin tüm alt boyutlarında farklı olduğu görülmektedir. Farkın hangi gruplar arasında belirlemek için yapılan Scheffe analizi sonucunda farkın spor yapmayanlarla lisanslı ve rekreatif amaçlı spor yapanlar arasında olduğu tespit edilmiştir. Araştırmada egzersiz ve spor bilimleri bölümü öğrencilerinin spora ilişkin tutum düzeyleri barınma durumu değişkenine göre tek yönlü Anova ile analiz edilmiş, analiz sonuçları Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5. Egzersiz ve spor bilimleri bölümü öğrencilerinin spora ilişkin tutum düzeylerinin barınma durumu değişkenine göre Anova analizi sonuçları

Ölçek Alt Boyut	Barınma Durumu	N	\bar{X}	SS	F	P
Spora ilgi duyma	Aile Yanında	59	4.07	.55	.13	.87
	Öğrenci Yurdunda	34	4.02	.50		
	Öğrenci Evinde	54	4.01	.57		
Sporla yaşama	Aile Yanında	59	3.86	.59	.67	.51
	Öğrenci Yurdunda	34	3.79	.60		
	Öğrenci Evinde	54	3.94	.61		
Aktif spor yapma	Aile Yanında	59	4.01	.66	.36	.69
	Öğrenci Yurdunda	34	3.90	.56		
	Öğrenci Evinde	54	3.92	.72		

Tablo 5 incelendiğinde egzersiz ve spor bilimleri bölümü öğrencilerinin spora ilişkin tutum düzeylerinin barınma durumu değişkenine göre farklı olmadığı görülmektedir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Araştırmada egzersiz ve spor bilimleri bölümüne merkezi yerleştirme ile kabul alan öğrencilerin spora ilişkin tutumlarının orta düzeyde olduğu gözlenmiştir. Her ne kadar spor bilimleri bölümlerinde okuyan üniversite öğrencilerinin spora ilişkin tutumlarının daha yüksek olması bekleniyor olsa da araştırmada gözlenen sonucun öğrencilerin bölüme merkezi yerleştirme ile kabul almış olması ile ilişkili olduğu düşünülmektedir. Nitekim üniversite öğrencilerinin spora yönelik tutumları ile ilgili yapılan çalışmalarda da üniversite öğrencilerinin orta düzeyde tutuma sahip oldukları gözlenmiştir (Yanık ve Çamlıyer, 2015; Yıldırım ve ark., 2018). Bu bulgunun yanı sıra literatürde öğrencilerin spora ilişkin daha yüksek tutuma sahip olduğu çalışmalar da mevcuttur (Güllü ve ark., 2009; Kargın ve ark., 2019; Özkurt ve Pepe, 2016).

Çalışmada egzersiz ve spor bilimleri bölümü öğrencilerinin spora ilişkin tutum düzeylerinin cinsiyet değişkenine farklı olmadığı gözlenmiştir. Literatürde bu sonucu destekleyen çalışma sonuçları mevcuttur (Göksel ve Caz, 2016; Şimşek ve Karahüseyinoğlu, 2020). Çalışmada beklenenin aksine değerlendirdiğimiz bu sonucun da öğrencilerin bölüme merkezi yerleştirme ile kabul almış olmaları ile ilişkili olduğu düşünülmektedir. Erkeklerin kadınlara göre daha küçük yaşlardan itibaren birçok branş da spora katılım gösteriyor olması, sporda erkek rol model sayısının daha fazla olması ve toplumda var olan toplumsal cinsiyet kalıp yargıları dolayısıyla erkek çocukların aileleri tarafından daha çok spora yönlendiriliyor olması nedeniyle, erkek öğrencilerin spora ilişkin tutum puanlarının daha yüksek olması beklenmiştir. Nitekim bazı çalışmalarda erkek öğrencilerin spora ilişkin tutum puanlarının kadınlara göre daha yüksek olduğu görülmüştür (Çelik ve Pulur, 2011; Gökteş ve Şentürk, 2019; Güllü ve ark., 2009; Kangalgil ve ark., 2006; Koca ve ark., 2005; Özkurt ve Pepe, 2016; Singh ve Devi, 2013; Şişko ve Demirhan, 2002; Taşgın ve Tekin, 2009; Türkmen ve ark., 2016; Yıldırım ve ark., 2018). Yine benzer çalışmalarda risk unsuru taşıyan ve zorlayıcı etkinliklerde erkeklerin daha olumlu tutum sergiledikleri, kadınların ise estetiği vurgulayan fiziksel aktivitelere karşı daha olumlu tutum gösterdikleri vurgulanmaktadır (Tomik, 2008). Fakat geçen yüzyılda kadınların spora katılımının hacmi ve kalitesi istikrarlı bir şekilde artmaktadır. Araştırmalar 1990'ların sonları ve 2010'ların başları internete ve taşınabilir dijital teknolojiye erişimle büyüyen ilk sosyal nesil Z kuşağı üyeleri olarak kabul etmektedir (Duffett, 2017). Z kuşağının farklı dünya görüşü, farklı sosyo-kültürel durumları ve farklı kariyer arzusuna sahip oldukları sıklıkla vurgulanarak, bu kuşağın farklı yönelimlerinin olduğunu belirtmektedirler (Bian ve ark., 2017; Golden ve Jacoby, 2018).

Egzersiz ve spor bilimleri bölümü öğrencilerinin spora tutkunluk düzeylerinin sınıf düzeyi değişkenine göre ölçeğin sporla yaşama ve aktif spor yapma alt boyutlarında 1. ve 2. sınıfların lehine farklı olduğu görülmektedir. Bu farkın öğrencilerin sosyalleşme, okul dışında arkadaş edinme, ideal beden algısı yaratma, ait olma, saygınlık kazanma, kendini gerçekleştirme gibi sebeplerden olabileceğini düşündürmektedir (Saygılı, 2002). Literatürdeki çalışmalar incelendiğinde çalışma sonuçlarımız ile benzer sonuçlar olduğu görülmüştür (Diker, 2021; Kızılyallı, 2014; Yıldırım ve ark., 2018). Ancak aksi yönde sonuçlar da mevcuttur (Güllü ve ark., 2009; Karavelioğlu, 2017; Kangalgil ve ark., 2006).

Araştırmada egzersiz ve spor bilimleri bölümü öğrencilerinin spora yönelik tutumlarının spora katılım biçimine göre ölçeğin tüm alt boyutlarında farklı olduğu görülmüştür. Bazı çalışmaların bulguları da benzer sonuçlar ortaya koymuştur (Çiçek, 2019; Gökdağ ve ark., 2019; Karagüzel, 2019; Kangalgil ve ark., 2006; Şimşek ve Karahüseyinoğlu, 2020). Spor yapmayanlar aleyhine olan bu farkın, sporun bireyin gelişimine ve yaşamına yaptığı çok yönlü katkı ile ilişkili olduğu düşünülmektedir. Bireyin spor aracılığı ile sağladığı bu katkıya ilişkin farkındalığı nedeniyle spora ilişkin olumlu tutumlar geliştirdiği söylenebilir. Bu anlamda spor, belli bedensel etkinlikler bütünlüğü olmasının dışında bireye hem bireysel ve sosyal kimlik hissini vermesi aynı zamanda bir gruba aidiyet hissi yaratması ile bireyin toplumsallaşmasına imkân yaratan bir kavramdır. Spor aynı zamanda bireyin bedensel, ruhsal ve sosyal yönden gelişimini sağlaması, grup çalışmasına yatkınlığını arttırması, iş birliğini pekiştirmesi ve toplumun etkin bir üyesi olmasının en basit yolu olarak kabul edebileceğimiz bir olgudur (Yan ve Mc Cullagh, 2004). Sporun genellikle sosyalleşmede önemli bir rol oynadığı kabul edilmektedir. Sosyalleşme, bir toplumun üyelerinin birbirleriyle etkileşime girmesini sağlar ve böylece o topluma ait becerileri, değerleri, inançları, bilgileri ve davranış biçimlerini aktarılmasıdır (Koç ve Pepe, 2016; Loan-Sabin ve Pomohaci, 2014). Üniversite öğrencileri okul dışında arkadaşlarıyla tanışıp onlarla vakit geçirebildikleri için mutlular ve bu daha çok fiziksel olarak aktif olduklarını bilmekten daha önemli olmaktadır.

Çalışmada egzersiz ve spor bilimleri bölümü öğrencilerinin spora ilişkin tutum düzeylerinin ekonomik durum değişkenine göre farklı olmadığı görülmektedir. Gelir düzeyinin spor yapma imkanına ulaşma konusunda fark yaratacağı düşüncesinden hareketle gelir düzeyi daha yüksek olan öğrencilerin sporla daha küçük yaşlardan itibaren ilgileniyor olmaları beklenir. Ancak çalışmada elde edilen bulgu bu düşüncenin aksini ortaya koymuştur. Bu sonucun üniversite kampüslerinde öğrencilere sunulan spor yapma imkânı ile ilişkili olduğunu düşündürmektedir. Bu imkân ekonomik durumdan bağımsız olarak tüm öğrencilerin kullanımına açık olduğu için çalışmada öğrencilerin spora ilişkin tutumları arasında ekonomik durum değişkenine göre fark gözlenmediği görülmektedir.

Çalışmada egzersiz ve spor bilimleri bölümü öğrencilerinin spora yönelik tutumlarının barınma durumu değişkenine göre farklı olmadığı gözlenmiştir. Bu sonucun beklenenin aksi yönde olduğu söylenebilir. Aile yanında kalanların spora katılım konusunda diğer gruptakiler göre daha sınırlı katılım gösterme yönünde davranmaları beklenmiştir. Buna karşı arkadaşları ile ya da yurttan kalan öğrencilerin daha fazla spora katılım göstermeleri dolayısıyla spora ilişkin tutumlarının da daha yüksek olması beklenmiştir. Çalışmada gözlenen sonucun, günümüzde ailelerin çocuklarının yaşam tercihleri konusunda onları daha özgür bırakmaları dolayısıyla öğrencilerin barınma biçiminin spora ilişkin tutumlarında fark yaratmadığı ile ilişkili olduğu düşünülmektedir.

Sonuç olarak, tercihle egzersiz ve spor bilimleri bölümüne yerleştirilen öğrencilerin spora yönelik tutumlarının olumlu olduğu, bu olumlu tutumun meslek olarak yönelimden kaynaklanabileceğini düşündürmektedir. Mesleki seçim ve spora yönelik tutum ile ilgili az sayıda çalışmanın olduğu literatür taraması sonucu görülmüştür. Konu ile ilgili yapılacak çalışmalarda özellikle meslek seçimi ve spora yönelik tutumun etkisini inceleyen çalışmalara öncelik verilmesini önermekteyiz.

Çıkar Çatışması: Çalışmamızda herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Araştırmacıların Katkı Oranı Beyanı: Araştırma dizaynı, verilerin toplanması, istatistik analiz, makalenin hazırlanması NAK ve NÖ tarafından yapılmıştır.

Etik Kurul İzni ile ilgili Bilgiler:

Kurul Adı: İzmir Demokrasi Üniversitesi, Sosyal ve Beşerî Bilimler Bilimsel Araştırmaları ve Yayın Etik Kurulu

Tarih: 13/12/2021

Sayı No: 2021/12-18

KAYNAKLAR

- Bian, L., Leslie, S. J., & Cimpian, A. (2017). Gender stereotypes about intellectual ability emerge early and influence children's interests. *Science*, 355(6323), 389–391. <https://doi.org/10.1126/science.aah6524>
- Burke, S. M., Carron, A.V., Eys, M. A., Ntoumanis, N., & Estabrooks, P. A. (2006). Group versus individual approach? A Meta-analysis of the effectiveness of interventions to promote physical activity. *Sport and Exercise Psychology Review*, 2, 19-35. <https://doi.org/10.53841/bpssepr.2006.2.1.13>
- Courneya, K. S. & Hellsten, L. M. (1998). Personality correlates of exercise behaviour, motives, barriers, and preferences: an application of the five-factor model. *Personality and Individual Differences*, 19, 165-174. [http://dx.doi.org/10.1016/S0191-8869\(97\)00231-6](http://dx.doi.org/10.1016/S0191-8869(97)00231-6)
- Chung, M., & Phillips, A. (2002). The Relationship between attitude toward physical education and leisure time exercise in high school students, *The Physical Educator*, 59(3), 126-138. Erişim adresi: <https://js.sagamorepub.com/index.php/pe/issue/view/489>
- Çelik, Z., & Pulur, A. (2011). Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(Özel Sayı), 15-121. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/yyuefd/issue/13708/165969>
- Çiçek, E. D. (2019). *Üniversite öğrencilerinin spora katılım ve spora yönelik tutumlarının incelenmesi "Adana ili örneği"*. Yüksek lisans tezi. Aksaray Üniversitesi, Aksaray.
- Diker, S. (2021). *Üniversite Öğrencilerinin spora yönelik tutumları ve kadınların spor etkinliklerine katılımlarına dair görüşlerinin incelenmesi (Balıkesir Üniversitesi Örneği)*. Yüksek lisans tezi. Balıkesir Üniversitesi, Balıkesir.
- Duffett, R. (2017). Influence of social media marketing communications on young consumers' attitudes. *Young Consumers*, 18(1), 19–39. <https://doi.org/10.1108/YC-07-2016-00622>
- Golden, J. C., & Jacoby, J.W. (2018). Playing princess: Preschool girls' interpretations of gender stereotypes in Disney princess media. *Sex Roles*, 79(5-6), 299–313. <https://doi.org/10.1007/s11199-017-0773-8>
- Gökdağ, M., Türkmen, M., & Akyüz, H. (2019). Okul yöneticilerinin kadınların spor etkinliklerine katılımlarına dair görüşlerinin incelenmesi (Bartın Örneği). *Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 29-41. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/intjces/issue/49055/625878>
- Göksel, A. G., & Caz, Ç. (2016). Anadolu Lisesi öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının incelenmesi. *Marmara Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1), 1-9. <https://doi.org/10.22396/sbd.2016.0>
- Göktaş, N., & Şentürk, H. (2019). Spor lisesi öğrencilerinin okul iklimi algıları ile spora yönelik tutumları arasındaki ilişki. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 17(3), 78- 92. <https://doi.org/10.33689/spormetre.580852>
- Güllü, M., Güçlü, M., & Arslan, C. (2009). Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının incelenmesi. *Sport Sciences*, 4(4), 273-288. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/nwsaspor/issue/20143/213838>
- Johnston, K., Wattie, N., Schorer, J., & Bake, J. (2018). Talent Identification in Sport: A Systematic Review. *Sports Medicine*, 48(1), 97-109. <https://doi.org/10.1007/s40279-017-0803-2>
- Judge, J. (2018). Stress, happiness and psychological well-being among college students: Role of sports in mental health. *International Journal of Physical Education, Sports and Health*, 5(2), 22-25. Erişim adresi: <https://www.kheljournal.com/archives/2018/vol5issue2/PartA/5-1-58-177.pdf>
- Kangalgil, M., Hünük, D., & Demirhan, G. (2006). İlköğretim, lise ve üniversite öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumlarının karşılaştırılması. *Spor Bilimleri Dergisi*, 17(2), 48-57. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/sbd/issue/16401/171457>

- Karagüzel, D. (2019). *Bireylerin spora yönelik sağlık inançları ile sportif etkinliklere katılan kadınlara ilişkin görüşleri arasındaki ilişki*. Yüksek lisans tezi. Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Karasar, N. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemleri, 18. Baskı*. Nobel Yayın Dağıtım.
- Karavelioğlu, D. (2017). *Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spora yönelik tutumları ile ders dışı sportif etkinliklere katılma / katılmama nedenleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yüksek lisans tezi. Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya.
- Kargın-Göktaş, N., & Şentürk, H. E. (2019). Spor lisesi öğrencilerinin okul iklimi algıları ile spora yönelik tutumları arasındaki ilişki. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 17(3), 78-92. <https://doi.org/10.33689/spormetre.580852>
- Koç, K., & Pepe, O. (2016). The investigation of the relationship between happiness levels of the faculty of sports sciences and the levels of life satisfaction and optimism. *World journal of education*, 8(6), 74-81. <https://doi.org/10.5430/wje.v8n6p74>
- Kızılyallı, M. (2014). *Ankara üniversitesi öğrencilerinin kadınların spor etkinliklerine katılımlarına ilişkin görüşleri*. Yüksek lisans tezi. Ankara üniversitesi, Ankara
- Koca, C., Aşçı, H. F., & Demirhan, G. (2005). Attitudes toward physical education and class preferences of turkish adolescents in terms of school gender composition. *Adolescence*, 40(158), No. 158, 365-375. Erişim adresi: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/16114598/>
- Kocak, F. (2014). Üniversite öğrencilerinin spora yönelik tutumları: Bir ölçek geliştirme çalışması. *Ankara Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Spormetre Dergisi*, 12(1), 59-69. https://doi.org/10.1501/Sporm_0000000254
- Koparan, Ş., & Kuter, F.Ö. (2007). Beden eğitimi ve spor bölümü özel yetenek sınavı 30 m. Sürat ve dikey sıçrama testleri I. ve II. Deneme sonuçlarının karşılaştırılması. *e-Journal of New World Sciences Academy*, 2(3), 31-38. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/187318>
- Koopmann, T., Faber, I., Baker, J., & Schorer, J. (2020). Assessing technical skills in talented youth athletes a systematic. Review. *Sports Medicine*, 50(9), 1593-1611. <https://doi.org/10.1007/s40279-020-01299-4>
- Latchanna, G., & Dagnev, A. (2009). Attitude of teachers towards the use of active learning methods. *E-journal of All India Association for Educational Research*, 6(5), Makale 18483483. Erişim adresi: <https://www.semanticscholar.org/paper/ATTITUDE-OF-TEACHERS-TOWARDS-THE-USE-OF-ACTIVE-Latchanna-Dagnev/3b1238ab4320fa08afc02aafae140179566e14a1>
- Loan-Sabin, S., & Pomohaci, M. (2014). Socialization through sport, effects of team sports on students at primary level. International Congress on Physical Education, Sport and Kinetotherapy, Romania. <https://doi.org/10.13140/RG.2.1.1120.0085>
- Ntoumanis, N. (2012). A Self-determination theory perspective on motivation in sport and physical education: Current trends and possible future research directions. *Human Kinetics*, 3, 91-128.
- Özkurt, R., & Pepe, K. (2016). Kadın ve erkek lise öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının araştırılması. *Uluslararası Spor Egzersiz ve Antrenman Bilimi Dergisi*, 2(3), 93-101. <https://doi.org/10.18826/ijsets.14890>
- Rikard, G. L., & Banville, D. (2006). High school student attitudes about physical education. *Sport, Education and Society*, 11(4), 385-400. <https://doi.org/10.1080/13573320600924882>
- Saygılı, S. (2002). *Strese son*. Elit Yayınları.
- Singh, R.K.C., & Devi, K.S. (2013). Attitude of higher secondary level student towards games and sports. *International Journal of Physical Education, Fitness and Sports*, 2(4), 80-85. <https://doi.org/10.26524/13421>

- Şentürk, H. E. (2015). Spora yönelik tutum ölçeği, geliştirilmesi, geçerliliği ve güvenilirliği. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 7(2),8-18. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/cbubesbd/issue/32237/357821>
- Şimşek, A., & Karahüseyinoğlu, M.F. (2020). Üniversite öğrencilerinin spora yönelik tutumlarının incelenmesi: Fırat Üniversitesi örneği. *Journal of Sports and Performance Researches*, 11(1), 46-54. <https://doi.org/10.17155/omuspd.595475>
- Şişko, M., ve Demirhan, G. (2002). İlköğretim okulları ve liselerde öğrenim gören kız ve erkek öğrencilerin beden eğitimi spor dersine ilişkin tutumları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23, 205-210. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/sbd/issue/16401/171457>
- Sümbüloğlu, K., & Sümbüloğlu. (2000). *Biyoistatistik (9.Basım)*. Hatipoğlu Yayıncılık.
- Taşgım, Ö. & Tekin, M. (2009). Çeşitli değişkenlere göre ilköğretim ve orta öğretim kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum ve görüşleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 17(2), 457-466. Erişim adresi: <https://earsiv.kmu.edu.tr/xmlui/handle/11492/1479>
- Tomik, R. (2008). Adolescent attitudes towards sport depending on school level, gender and school sports club membership. *Journal of Human Kinetics*, 20, 121-130. Erişim adresi: http://www.johk.pl/files/11_tomik.pdf
- Türkmen, M., Abdurahimoğlu, Y., Varol, S., & Gökdağ, M. (2016). İslami ilimler fakültesi öğrencilerinin spora yönelik tutumlarının incelenmesi (Bartın Üniversitesi örneği). *Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 48-59. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/intjces/issue/25669/270727>
- Vallerand, R. J., Blanchard, C. M., Mageau, G. A., Koestner, R., Ratelle, C., Leonard, M., Gagne, M., & Marsolais, J. (2003). Les passions de l'ame: On Obsessive and harmonious passion. *Journal of Personality and Social Psychology*, 85, 756-767. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.85.4.756>
- Yan, J., & Mc Cullagh, P. (2004). Cultural influence on youth's motivation of participation in physical activity. *Journal of Sport Behavior*, 27, 378-390. Erişim adresi: <https://journalofsportbehavior.org/index.php/JSB>
- Yanık, M., & Çamlıyer, H. (2015). Ortaöğretim 9. sınıf öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları ile okula yabancılaşma düzeyleri arasındaki ilişkinin belirlenmesi. *Uluslararası Spor, Egzersiz ve Antrenman Bilimi Dergisi*, 1, 9-19. <https://doi.org/10.18826/ijsets.95709>
- Yıldırım, M., Araç-Ilgar, E., & Uslu, S. (2018). Lise öğrencilerinin spora yönelik tutumlarının incelenmesi. *Electronic Turkish Studies*, 13(27), 1712-1727. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.14662>

Bu eser Creative Commons Atıf-Gayri Ticari 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.